

NOVA DORA

plačano do
Licejska knjižica

Ljubljana

Stane letno 60 Din, mesečno 5 Din, za inozemstvo 240 Din.
Oglasi za mm višine stolpca 50 p. Reklame med tekstem 70 p.
Posamezna številka stane 1 Din.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo: Strossmajerjeva ul. št. 1, I. nadst., Telef. 53.
Upravništvo: Strossmajerjeva u. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Račun kr. poštnege čekovnega urada št. 10.066.

Koroški Slovenci.

Z veseljem je pozdravljala slovenska javnost prihod dr. Seipla v Beograd, da se enkrat ustvari med Jugoslavijo in Avstrijo razmerje, ki bi očvrstilo gospodarske vezi. Najbolj pa nas je zanimalo, kako bodo državniki rešili vprašanje narodnih manjšin, zlasti koroško vprašanje.

Koroški Slovenci so trpini in reveži, že za časa bivše Avstrije jih je preganjalo in teplo orožništvo. Uradništvo je bilo tuje in nemško. A nič boljše se jim ne godi sedaj. »Prišla je ta prokleta vojska« piše »Koroški Slovenci«, »izzvana od nemškega imperijalizma. Šli so naši možje naprej, v sneg in mraz, v kri in smrt. So se vrnili nekateri, a drugi spijo daleč, daleč. Naših mož in fantov ni, nemški oficirji in gospodje grofi se vozijo v kočijah po naših krajih in še vedno tlačijo žulje naših ljudi. Žalostna minulost a še bolj tužna sedanost. Kje je svoboda, sreča? Še živi sreča, samo skrita je. Včasih zasije kako uro, da raznese oblake raz čelo in hladi žulje na rokah.

Sedeli so v hudih časih možje okoli mize. Pri poličku v nedeljo zvečer, trudni in pobiti od dela in skrbi. Pa so jo zapeli pesem o bistri Zili in o slovenskih materah. Zrosila so se očesa, za hip je zaplula sreča po zakajeni sobi. Sreča, ki zasije samo taktokrat, ko zadoni naša pesem!

Tam, kjer teče bistra Zila, tam že pozabljajo našo pesem. Doli od Šmohora in gori do Beljaka leze nova, tuja pesem:

»Von Tal an die Gletscherwand,
tön deutsches Lied im Kärntnerland!
Človek bi zarjul v svet kletev
nad tujci, ki so nas tlačili in še tlačijo.
Tako je sedaj na Koroškem, zibelki
Slovencev. Avstrijska republika ni marala dati po čl. 68 senžermenske pogodbe v slovenskem delu Koroške slovenske šole, da bi se slovenski otroci vzgajali v svojem materinem jeziku, toda, kje jih najdete, nikjer. Naši Nemci, ki vedno jadikujejo, da se jih zatira in kot narodno manjšino zatira, imajo povsod, kjer kompaktno prebivajo, svoje šole.

Ko se je mudil te dni v Beogradu avstrijski kancelar dr. Seipel, je bila vladi dana priložnost, da se o tej točki z njim temeljito pomeni. Dolžnost ministra iz Slovenije, dr. Zupaniča bi bila, da bi zastopal slovenske koristi pri pogajanjih. Moral bi na vladine sklepe vplivati, da dovoli avstrijska vlada koroškim Slovencem, kar jim gre. Namesto pa, da bi naša vlada v

tem vprašanju nastopila z vso energijo, so odnesli Avstrijci popolno zmago. Dne 24. tm. dopoldne pred sestankom obeh komisij, so se vršila tozadevna pogajanja med Ninčičem, Seiplom in Grünbergerjem. Rezultat je bil, da je dr. Seipel obljubil, da bode posvečala avstrijska vlada vso pozornost vprašanju jugoslovanskih manjšin v Avstriji. Otvorila bo tudi slovenske šole povsod, kjer se bode izkazalo za potrebno. Jugoslovanska vlada naj pošlje tozadevne svoje predloge avstrijski, ki jih bode takoj predložila prosvetnemu ministru, da jih prouči. Kaj vse to pomenja, ni treba veliko razlagati. To se pravi, koroški Slovenci ne bodo dobili nič, ostali bodo kakor do sedaj, brezpravna raja beraških avstrijskih Nemcev. Zakaj je bila naša vlada v tem vprašanju, kakor v ostalih, tako odjenljiva? Morda se vendar ne boji zamere pri peščici naših dvomljivih Nemcev, ki ne bodo s svojimi glasovi veliko pripomogli radikalski stranki. Pri razmotrivanju teh vprašanj mora uvideti vsak zaveden Slovenec, za katero stranko naj odda na dan 18. marca svojo kroglico, ali za stranko, ki favorizira Nemce in nemčurje, ali stranki, ki stoji na braniku za pravice omejenih Slovencev. Mislimo, da odločitev ne bo težka. Edina stranka, ki čuva naše narodne pravice, je demokratska, katere možje bodo šli vedno neustraheno v boj proti narodnim sovražnikom.

Dr. Ivan Tavčar na Visokem.

Dne 23. tm. so prepeljali zemske ostanke dr. Tavčarja na Visoko. Med potjo je pozdravljala množica ljudstva Visoškega gospoda. Na Štemarjih pri Škofiji Loki ga je pričakoval župan Hafner in občinski svetovalci, Sokoli, članj Čitalnice, praporji in občinstvo. Sokoli so ga z golimi sabljami spremljali pred mestno hišo. Na trgu ga je blagoslovila duhovščina. Sokoli so mu zapeli žalostinko, nakar se je sprevod pomikal po mestu med zvonjenjem zvonov, na čelu konjenica ljubljanskih Sokolov, cvetlični voz, potem voz z gospodom Visoškim, duhovščina, Sokoli, Čitalnica, občinstvo in dolga vrsta voz. Na mestni meji so se nekateri poslovili, večina pa je šla še dalje. Vreme je bilo krasno, Poljanska okoličica pokrita s snegom je bilščala. Na nekaterih solčnih krajih so pozdravljale že rumene trobentice in pljučniki.

Na 1/11. je prispelo ogromno spremstvo na dvorec. Tu so bili: okraj-

rožne grme in tu pa tam obrise sadnih dreves. V ozadju je dvoje ali troje svetlih točk razsvetljevalo pročelje četverkotnega poslopja. Ravnatelj se je tipale napotil proti pritličju in je k sreči naletel na vrtnarja, ki mu je pokazal stopnice vodeče v vdovino stanovanje.

Ko se je bil dvakrat spodtaknil na umazanih stopnicah, je Boinville potrkal na vrata, nad kojimi se je videl mal ošev luči, in je bil ves presenečen, ko se vrata odpro, in on pred seboj zagleda mlado dvajsetletno deklico na pragu, dvigaje svetiljko z eno roko in gledaje z začudenimi očmi obiskovalca.

Bila je mlada, črno oblečena, zvalme in prikupljive zunanosti. Luč je od zgoraj ravno razsvetljevala nje kodraste kostanjeve lase, jamice v okroglih licih, smehljajoče se ustnice in nje jasne modre oči.

»Se-li motim?« je mrmral Boinville, »ali pač stanuje tu gospa Blouet?«

»Da, gospod, izvolite vstopiti... Babica, neki gospod bi rad s Teboj govoril.«

ni glavar Žnideršič, soški nadzornik Rus, škofjeloški, kranjski, gornjevaški in žirski Sokol, Sokolski Savez in ljubljanski Sokol, Ženski Savez beograjski in ljubljanski, Splošno ljubljansko žensko društvo, Gasilno društvo iz Poljan in Gorenje vasi, občinski zastop Poljanski, zastopniki JDS, akademsko društvo »Triglav«, uredniki »Jutra in »Slov. Naroda«, cela četa lovcev s puškami, šolska mladina z učiteljstvom, finančni stražniki, orožniki in kmetiško ljudstvo. Dr. Tavčarja je blagoslovila duhovščina v vestibulu, nakar so dvignili štirje sinovi svojega očeta, da ga poneso k zadnjemu počitku. Na čelu Sokoli, za njimi krsta, obitelji, sorodniki, prijatelji, znanci in častilci pokojnega. Za vratom ob hribu je dal sezidati dr. Tavčar svojo grobnico, v katero je legel on kot gospodar prvi. Vse je ihtelo in jokalo. V imenu Sokolskega Saveza je govoril brat Kajzel, ki je poveljeval zasluge pokojnika kot staroste Sokola za svobodo in napredek. Notar Demšar iz Mokronoga, njegov ožji rojak, je povdarjal, da mu hočemo slediti po potih resnice in pravice. Naj sveti njegov duh nad našo domovino in ostane čuvar našega naroda. V imenu akad. društva »Triglav« se je poslovil od Visoškega gospoda Mejak in v imenu »Narodne tiskarne« in uredništva »Slov. Naroda« dr. Konrad Vodušek. Za akad. društvo »Jadrani« se je poslovil od društvenega stregišine predsednik phil. Kolar, ki je izvajal, da se med zadnjimi poslavila od njega njegova mladina. Prosi, naj blagoslovi vrsto »Slovenijanske«, med katerimi je deloval pred petdesetimi leti. Poslednji pa je izrekel svoj govor predsednik Lovskega društva dr. Ivan Lovrečič: »Predragi lovski tovariši! Proslavljali so Te in sedaj prihajamo še mi lovci. Srce drhti, oko rosi in roka, ki Ti jo prožimo v slovo se nam tresse. Teško se nam je ločiti od Tebe, našega najboljšega najboljših.

Tovariši! Ti odhajaš! Vračaš se k svojim Wulfingom in Khallanom, da jim poročáš, kako si Ti gospodaril na Visokem; h kanoničku Amandu Te vodi pot, da mu pričáš, kako si Ti lovil po njeovi Zali.

Ljubiti smo Te in Ti si ljubil nas. Naši temni, širni gozdovi in naši jasni lovski rogovi so bili oni neusahni vir, iz katerega je črpal Tvoj pisateljski genij vedno novih, večno, lepih idej. Zato naj pa še enkrat zapoje lovski rog, odmeva na širem Poljanske doline, da bo pomnil poljanski rod, kako je odhajaš zadnji Visoški gospod v večna lovišča.

»Že pridem!« odgovori tenek glas iz sosedne sobe; — in trenutek kasneje pristopica s poševno peruko pod črno čepico stara dama, in si odvezuje predpasnik iz modrega platna.

»Majka božja!« vzklikne onemeta, spoznavši ravnatelja, »kaj, vi ste, gospod? . . . Oprostite, prosim, nisem mislila, da me bode te počastili . . .«

»Claudette, pomni vendar sedež gospodu ravnatelju . . . To je moja vmukinja, gospod, vse, kar imam na svetu.«

Hubert Boinville je sedel na starodavni stol prevlečen z žametom iz Utrechte, in je z naglim pogledom ošinil sobo, ki se je zdela, da služi istočasno za sprejemnico in jedilnico. — Malo pohištva, bela lončena pečica z podstavkom iz rdečega marmorja; na eni strani prostorna navadna omara iz hrastovega lesa; na sredi okrogla miza, krita s povoščenim platnom; s slamo pretkani stoli, in na steni dve stari barvani podobi; vse jako snažno in nekoliko vrejeno po deželj.

da bodo znale gore in vrhovi: »quomodo moritur iustus!«

Govornik je dal znamenje, lovski rog je odmeval in 15 lovcev pod vodstvom davkarja Adamiča je hkratu sprožilo zapored tri salve. Zastave so se globoko sklonile nad vhodom v grobnico. Bil je nepopisno pretresljiv prizor. Veliki vzor moža, boritelj za svobodo, pravico in resnico Ti pa spavaj v miru sladko in mirno!

Politične vesti.

Volilni sestanki Napredne kmečke obrtne zveze se vrše: V torek dne 27. februarja 1923 ob 8. uri zvečer pri g. Jelenu v Polzeli; v sredo dne 28. febr. ob 8. uri zvečer pri g. Rössnerju v Braslovcah; v nedeljo dne 4. marca ob 2. uri popoldne v Št. Pavlu pri Preboldu in istega dne popoldne ob 1/2 5. uri na Vranskem. Volilci pridite, da slišite vašega kandidata obrtnika g. Rebeka.

Dva demokratska shoda pridobitnih slojev in uradništva v Mariboru. Dne 24. tm. se je vršil v Mariboru velik volilni shod pridobitnih slojev. Shod je otvoril knjigovez Vahtar, ki je pozdravil navzočega kandidata ključavnčarja Ivana Rebeka, ki je osivel v boju za prospeh obrtnikov. Z burnimi ovacijami pozdravljen je v enurnem govoru razvil kandidat svoj program, ki je očitoval redko poznavanje zamotanih gospodarskih prilik. Za Rebekom se je oglašil Fran Novak, mariborski prvoboritelj za interese obrtnikov, ki je kritično predelal programe drugih strank in njih delo v zbornici. Ogorčenje je vzbudila med zborovalci konstatacija, da je radikalska stranka pridobiti obrtnike zase, da so jim obljubljali podporo za obrtno razstavo. Kejžar in dr. Serbec sta žigosala razdiralno delo »Stražarjev«. V Narodnem domu pa je istočasno zborovalo uradništvo vseh strank. Zborovanje je otvoril nadupravitelj Meglič, za predsednika je bil izvoljen finančni svetnik Avgust Sedlar, ki je v svojem govoru povdarjal enotnost fronte državnega uradništva. Burno pozdravljen je nato nastopil kandidat profesor Mravljak, ki je obsodil razpust narodne skupščine, s čemur je bilo najhujše prizadeto državno uradništvo v svojem boju za obstoj. Razmere silijo uradništvo, da se ujedinj v demokratski stranki, katere je pod poslancem Reischerjem gotovo izmed vseh strank največ naredila za uradništvo v skupščini. Prof. Pivko je toplo priporočal kandidata. Tudi govorniki nedemokrat-

Na kratko je povedal namen poseta.

»Ah, dobri gospod, prizrčna hvata!« vzklikne vdova . . .

»Prav pravijo ljudje, da sreča ne pride samo enkrat . . . Pomislite, mata je prestala izpite, da vstopi v poštno službo, in, medtem ko čaka na službo, nastlika tu in tam par podob . . . Danes je dobila denar za precejšnjo številno podob, zato sva sklenili, da praznujemo danes sv. Miklavža, ko v dobrih starih časih . . . Se-li spominjate?«

»Ali, babica,« jo smehljaje se prekine deklica, »gospod ne ve, kaj je to sv. Miklavž . . . v Parizu ne praznujemo god tega svetnika!«

»Gospod jako dobro ve, kaj mislim. On je iz istega kraja, Claudette, je iz Clermonta.«

»Sveti Miklavž!« povzame ravnatelj, in sklone otožno lice, »gotovo! . . . Danes je zares šesti december . . .«

(Dalje prih.)

André Theuriet:

Sveti Miklavž.

(Dalje.)

II.

Na dan, ko je podpora bila uradno podeljena, je Hubert Boinville preje, ko običajno odšel iz svoje pisarne. Prišlo mu je na misel, da bi on sam šel dobro novico naznaniti svoji stari sodomarčinki.

Tristo frankov je bilo komaj kapljica vode iz velikanskega ministerskega budžeta, toda v budžetu vdove se do ta kapljica spremenila v blagodejno roso. Bilo je še v začetku decembra, vreme tepo, in Boinville je prekoračil peš dolgo pot do ulice Sante. Ko je dospel do cilja, je ravno tema zakrivala ta zapuščen del mesta. Pri luči plinove svetilke poleg kapucinskega samostana je spazil številko 12 nad srednje velikimi vrati v dolgem zidovju. Odprl jih je in se nahajal v velikem vrtu, kjer je v senci razločeval gredice z zelenjavo,

skih strank so pritrjevali izvajanjem prof. Mravljaka, nakar so vsi zborovalci obljubili, da bodo glasovali le za listo Mravljaka.

Dr. Kukovec o naprednem bloku. V »Taboru« pravi dr. Kukovec v svojem uvodniku »Sredi volilne borbe« o naprednem bloku: Najvažnejši dogodek za nas je sklep poravnave v naprednih vrstah, ki je bil storjen pretekli ponedeljek v Ljubljani. Po dolgem trudu se je tam posrečilo razdvojene naprednjake združiti za napredni blok za volitve v mestu Ljubljani, obenem se je pa molče dogovorilo, da sloga naprednjakov velja tudi na deželi.

Radikalci in Nemci se pogajajo nadalje. Pri zadnjih pogajanjih z radikalci, ki so se vršila v Beogradu, so zahtevali Nemci, da radikalci ugrade njihovim zahtevam do 16. marca. Nemci radikalcem ne zaupajo dosti, zato so postavili svoje kandidatne liste. Ako radikalci ne ugrade njihovim zahtevam, bodo glasovali Nemci kompaktno za nemškega kandidata, v slučaju ugoditve, oddajo svoje glasove radikalcem. Radi te situacije so gotovi radikalci voditelji pritiskali, da naj bo vlada z Avstrijci zlasti v zadevi vrnitve likvidiranih nemško-nacionalnih zavodov popustljiva. Iz Ljubljane sta bila poklicana v Beograd voditelja radikalcev dr. Ažman in minister Zupančič.

Finančni minister in aktualna vprašanja. Finančni minister je izjavil novinarjem 24. tm., da se je klavniška industrija pritožila radi previsoke izvozne tarife, ter da se je finančno ministrstvo odločilo, da zmanjša izvozno carino na zaklane svinje. Glede izvoza hrastovih pragov se je določilo, da dajo izvozniki državi vsak četrti prag »in natura« kot izvozno carino. Število krajev za prodajo reparacijske živine se bo pomnožilo tako, da se bo moglo s prodajo pokoristiti čim največ krajev države. Glede uvoza industrijskih potrebščin se je spremenila odredba, da se odstoj svobodni uvoz blaga za industrijske potrebe dovoli le predhodnemu rešenju Generalne direkcije carin. Kar se tiče Bleerovega posojila je kupon za 1. maj že plačan in odposlan Bleerovi skupini. Kupon znaša 600.000 dolarjev. Posojilo je v Ameriki strašno padlo pred vsem radi razširjanja vesti o razveljavljenju pogodb. Za drugi obrok 10.000.000 dolarjev je dovoljen odluk do 1. maja.

Vlada popušča Avstrijcem. Avstrijska delegacija se je oglasila 23. tm. v predsedništvu vlade, kjer so jo pričakovali naši delegati. Eksperti so se razdelili v štiri sekcije. Prva sekcija je zborovala pod predsedništvom pravosodnega ministra dr. Markoviča ter se je bavila z vprašanjem sekvestrov in političnimi vprašanji. Pri pogajanjih so bili navzoči kancelar dr. Seipel, minister Grünberger in trije avstrijski eksperti, z naše strani pa dr. Ninčič, Markovič in Popovič. Vprašanje glede relacije za izplačila obojestranskih starih dolgov je bilo rešeno, da se plača za 100 predvojnih avstrijskih kron 8 Din. Avstrijci so predložili novo zahtevo, da se ima vsa imovina, ki je bila last avstrijskih državljanov in je bila po prevratu proti volji lastnikov likvidirana vrniti, ali pa izplačati odškodnina prejšnjim lastnikom. Zastopniki naše vlade so v principu pristali na to zahtevo, vendar se bo pa o tej točki še podrobno razpravljalo. V drugi sekciji je predsedoval prometni minister Velizar Jamkovič, razpravljalo se je o trgovinskih in gospodarskih vprašanjih. Pri seji so bili navzoči Ninčič, Todorovič in Radosavljevič. Posvetovali so se glede sklenitve trgovinske pogodbe. Naša vlada je izjavila, da je pripravljena favorizirati uvoz gotovega avstrijskega blaga. Naša vlada je tudi pristala na zahtevo Avstrijcev, da se jim povrne železniški material, ki je last avstrijskih privatnih tvrdk. Pod predsedstvom profesorja Aragjeloviča je razpravljala tretja sekcija glede izplačila odškodnine za škodo, ki jo je povzročila jugoslovanska vojska leta 1919 v onem delu Koroške, ki je po plebiscitu pripadel Avstriji. Četrta sekcija je razpravljala o mejnem prometu na suhem. Splošno se opaža da so bili zastopniki naše vlade zelo popustljivi in da bo zlasti Slovenija plačala velik del za poravnavo.

Konvencije med Jugoslavijo in Avstrijo podpisane. Dne 24. tm. so se sestali vnovič naši in avstrijski delegati,

da nadaljujejo pogajanja. Po kratki seji popoldne so bile konvencije podpisane. Konvencije o sekvestrih, bosanskih podjetij in obveznostih avstrijskih družb stopijo takoj v veljavo. V vseh važnejših vprašanjih je zmagalo avstrijsko stališče. Naša vlada je pristala na avstrijsko zahtevo po povračilu ozlogotoma plačilu premoženja avstrijskih državljanov, ki so bila po prevratu sekvestrirana in prodana (tudi Schulverein, Südmark, Alpenverein) in pristala je na povračilo predvojnih dolgov v relaciji 100:32. Glede Koroškega vprašanja poročamo v posebnem članku. Zastopnikom časopisja je izjavil dr. Seipel svojo izredno zadovoljnost s potekom pogajanj v Beogradu. Avstrijska delegacija odhaja z občutkom, da je izvršila veliko delo, to pa zlasti po zaslugi dejstva, da so njena stremljenja našla v Beogradu dober odmev in popolno razumevanje.

Novi češki finančni minister. Narodno-demokratska stranka je glede zasedbe finančnega ministrstva stavila vladi dvojen predlog in sicer parlamentarca inž. Bogdana Bečko in parlamentarca Avgusta Novaka. Ker je ministrski svet vstrajal na svojem sklepu, da more postati naslednik dr. Rašina le član parlamenta, je petka vzela imenovanje inž. Bečke na znanje. Vlada ga bo predložila predsedniku v imenovanje.

Dr. Beneš odpotuje na Poljsko. Kakor poročajo »Lidove Noviny« bo odpotoval češki zunanji minister dr. Beneš na Poljsko, da se sestane s poljskim zunanjim ministrom.

Rusija in obmejne države. Poljska vlada je dobila od sovjetske vlade noto, ki prepoveduje zasedbo nevtralne cone med Poljsko in Litavijo po poljskih četah. Nova litavska vlada v Memelu je odredila, da mora tamkajšnji zastopnik Poljske takoj zapustiti mesto.

Državljanska vojska na Irskem. De Valera je izdal na narodno proklamacijo, s katero odreja najstrožji boj kot protivni vrst angleškega blaga, ker Angleška še vedno s pomočjo svojih agentov vzdržuje državljansko vojsko na Irskem. Proklamacija prepoveduje vsak gospodarski stik z osebami, ki bodo označene na črni listi.

Jugoslovenom in -slovenkam mesta Celje in okolice!

Priljubljeni odbor »Organizacije jugoslovenskih nacionalistov Or-ju-na« v Celju naznanja vsem narodno zavrednim Jugoslovanom in -slovenkam mesta Celje in okolice, da se vrši

v sredo, dne 28. februarja 1923
ob 20. uri zvečer

v veliki dvorani »Narodnega doma« v Celju ustanovni občni zbor organizacije jugoslovenskih nacionalistov s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav in govor predsednika pripravljalnega odbora.
2. Poročilo delegatov in predsednika oblastnega odbora v Ljubljani.
3. Čitanje pravil.
4. Volitev odbora in
5. slučajnosti.

Vdeležba občnega zbora je dovoljena vsem članom in somišljenikom organizacije, vsled česar vabimo na polnoštevilno udeležbo.

Onim pa, ki imajo resen namen postati člani organizacije pa naznanjamo tem potom, da se vpisovanje in sprejemanje članov vrši šele dva dni pred občnim zborom med 17. in 20. uro v »Rdeči sobi« »Narodnega doma« ter še neposredno pred volitvami odbora med občnim zborom, radi česar se bode zborovanje za nekaj časa prekinilo.

Organizacija jugoslov. nacionalista
v Celju, dne 23. februarja 1923.

Mestni odbor.

Celiske novice.

Mestno gledališče v Celju. V torek 27. februarja ob 20. uri abonement predstava »Ugrabljeni Sabinci«, veselo-igra v 4 dejanjih. Gostuje nar. gledališče iz Ljubljane.

Občni zbor podružnice Jugoslov. matice v Celju. Marsikatera rana boli zavednega Slovenca in Slovana, ko vi-

di, da bi danes že lahko bolje bilo, kakor je, — ali rana ki nam jo je zasekala v naše narodno telo sovražna sekira ter tako oddaljila najboljše in najvestejše sinove od matere — zemlje, — ta rana boli in krvavi ter se ne zaceli, dokler bo tuja sekira tičala in rezala v našem živem narodnem mesu. Mi, ki nosimo to bolečo in krvavečo rano v svoji duši in tudi naši nesrečni bratje — tam preko — dobivamo svojo uteho v Jugoslovanski Matici, ki nas zopet vabi na letni občni zbor, ki bo v petek, 2. marca, ob 8. uri zvečer v mali dvorani Nar. doma in sicer s sporedom, kakor sledi: 1. Govor predsednika g. A. Jeršiničiča, ravnatelja realne gimnazije v Celju. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Verifikacija računov. 5. Volitev novega odbora. 6. Volitev delegatov za Pokr. odbor. 7. Volitev pregledovalcev računov. 8. Razni predlogi. Vi vsi, ki slišite na ime Slovenca in Slovana, ki se zavedate težke naše boli, pridite na občni zbor ter prinesite nam novih dobrohotnih nasvetov, po katerih naj bi pomagali najbednejšim med svojimi brati, da ne omagajo pod kruto preizkušnjo, ki jim jo je naložila brezsrčna usoda! — Odbor.

Celjsko pevsko društvo ima danes 26. februarja ob 20. uri v mali dvorani Nar. doma pevsko vajo. Prosimo za točen in polnoštevilen obisk. — Odbor.

Celjski šahovski klub priredi svoj občni zbor v sredo, 28. tm. v kavarni Evropa. Pričetek ob 9. uri zvečer. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Volitev novega odbora in revizorjev. G. člani so uljudno vabljeni, da se zanesljivo udeležijo občnega zbora. — Odbor.

Za prvo porotno zasedanje pri okrožnem sodišču v Celju so dosedaj razpisani sledeči porotni slučajji: 5. marca Karol Bevc, umor; 6. marca Ivan Suhadolčan in Matija Lapornik, uboj; 7. marca Janez Vizjak, umor; 8. marca Valentin Hercl, uboj, Martin Petan, uboj.

Redni občni zbor mizarske zadruge v Celju se je vršil dne 25. tm. v Celju. Zborovanje je otvoril načelnik Martin Pernovšek. Zborovalci so potrdili še staro načelstvo, katerega se je izpopolnilo z nekaterimi novimi člani. Pri slučajnostih so navzoči protestirali proti centralizaciji bolniških blagajin zlasti pa ker se za enkrat predpiše obrtnikom prevelika svota prispevkov. Člani so nadalje nastopili tudi proti raznim šušmarjem.

Aretiraja je v nedeljo 25. tm. tukajšnja policija nekega Antona Beraniča iz Čirkovcev pri Pragerskem, ker je razpečeval tisočlirske bankovce. Pri njem so našli še tri.

Dopisi.

Zibika. (K uprizoritvi igre Krivoprisežnik.) Naši odri marljivo delujejo. Mladina se zaveda svoje kulturne naloge ter stopa krepko na dan. Žalibog, da mnogi naši podeželniki kraji še vedno spe nevdramno spanje. Kdaj se pač vzdigne tudi naš kmet na ono stopinjo omike, da se bo začel zanimati za naše kulturne težnje ter bo dobil več smisla za našo umetnost. Samoobsebi se to ne bo zgodilo, ampak bo treba šole. V tem oziru so dobre ljudske predstave velikega pomena, toda one ne sunejo biti le površne in enostranske, temveč morajo vplivati v vsakem oziru vzgojevalno na ljudstvo ter mu razvijati estetične in umetniški čut in okus. Po deželi ni gledališč in društvenih domov, zato pride tukaj edino le šola v poštev kot tirišče kulturnega dela. Pozdravljati je tedaj ideja ustanavljanja šolskih odrov, ker prinesla bo stoteren sad. Naše ljudstvo se za predstave živo zanima. Lam je tukajšnja šolska mladina prvič nastopila. Naval ljudstva je bil naravnost ogromen. Letos pa si je šola omislila nov šolski oder. Gotovo je tako podjetje v sedanjih dragih časih težavno, kljub temu se je posrečilo in tako smo na pustno nedeljo prisostvovali prvi predstavi, katero je dala zibiška odrastla mladina. Na vspredu so bile: Dev, Koroške narodne pesmi in igra »Krivoprisežnik«. Dvajset brhkih deklet in fantov pod vodstvom šolskega voditelja je zapelo brezhibno šest krasnih pesmic iz Koroške. Ideja ni bila slaba! S tem, da spoznavamo svoje brate, se učimo, jih tudi ljubiti. Krivoprisežnik je idealno lepa igra, polna mičnih pevskih točk

ter zanimivih in pretresljivih prizorov. Igralci pa so v svoje vloge tako oživel, da jih je občinstvo z napeto pozornostjo poslušalo. Vsi igralci so nastopili sigurno in temperamentno. Krivoprisežniku (Jože Založnik) in Veroniki (Lenka Vrbovšek) se mora vsekakor priznati lep igralski talent. Oba sta radi svojih dolgih in težavnih ulog vzbudila naše občudovanje. Fran (Tonček Vizjak) je bil kaj srčan študent, ki pa je znal napram svojemu krivičnemu očetu pokazati tudi svojo moštost. Jakob (Jože Vizjak) je bil prav dobro maskiran. Njegovo umiranje na odru je spadal med najbolj pretresljive prizore cele igre. Kmetovec (Tonček Gornčan) je imponiral s svojim sonornim glasom kot pravi kmetijski tip. Prav dobro je ugajal tudi nastop velikega blapca (Fr. Rebevšek) Pohvalno je omeniti še druge igralce in zbor dekel z Jurčkom. Ženski zbor »Jaz pa vrtec bom kopala«, katerega so zapele je skrbno naštudiran. Veronikina »Slanca« je bila melanholična pesem, ki nam je tembolj segla v srce, ker jo je spremljal na klavirju lepo in občutno občinski tajnik Ivan Kropušek. Iz vsega je razvidno, da je bila predstava najskrbneje pripravljena ter nam ni nudila samo zabave ampak tudi lep umetniški užitek. Mladini morem k krasnemu uspehu le čestitati. Ta pa jo naj bodri k nadaljnjemu požrtvovalnemu delu.

Volilna borba.

Enajst volilnih škrinjic osreči našo zeleno Stajersko pri volitvah v državni zbor 18. marca. Interesantna zabija vojna. Ali ne bodo volilci drugače odločevali kakor posamezni snovatelji brezpomembnih strančic. Ako bi se volilstvo ozrlo tozadevno v Severno Ameriko, bi se lahko mnogo naučili. Tam so tri stranke, ki pridejo v poštev, to je demokratska, republikanska in socijalistična. Približno jednako močni sta demokratska in republikanska stranka, kateri med seboj tekmujeta, in pride sedaj ena sedaj druga na krmilo ter zavzame glavna upravnna mesta, Ameriških Zedinjenih držav. Kako je to mogoče? Saj je vendar ravno Amerika država, ki ima iz celega sveta skupaj streseno prebivalstvo raznih narodnosti. Amerikanci so menda ravno iz navedenega razloga dalekovidni in v gospodarskem pogledu politiki na pravem mestu. Pri njih ne pridejo osebni nazori toliko v poštev, ampak se drže volilci programov omenjenih treh skupin. Mi v naši Jugoslaviji tvorimo nacionalno državo. Ali je to morda povod za ustanavljanje toliko brezpomembnih strančic, katere bodo samo ovirale delo bodoče narodne skupščine.

Kakor bodo volilci na voliščih odhajali kroglice, tako bo izgledalo v parlamentu, da še slabše, ker bo tam še več skupin. Ali je mogoče smotreno delo v taki razdrapanosti?

Demokratska stranka je bila že v prejšnji narodni skupščini ena najmočnejših, pa tudi najdelavnejša. Ako se bodo volilci 18. marca tega zavedali, bo demokratska stranka tokrat še častneje izšla iz volilnega boja. Dolžnost vsakega zavednega naprednjaka je, da stopi pred volilce in jim razloži kvarne posledice teh množičnih strančic, ki po večini niti količnika ne bodo dobi- le ter s tem pomagajo samo klerikalizmu do večjega uspeha.

Napredni volilci! Prva škrinjica je škrinjica demokratske stranke ter njej pridružene kmetsko-obrtne zveze, škrinjica demokracije. Kandidatna lista dr. Kerkoveca, Ivana Rebeke itd. je lista mož, ki so nam garancija, da bodo delali pravo gospodarsko politiko.

Vsi drugi glasovi pomenijo strankarsko pričkanje in brezplodno zapravljanje dragocenega časa, kojega moramo mi plačati. J. B.

Dnevna kronika.

Grga Tuškan ž. V Sisku je umrl narodni prvoborilec Grga Tuškan. Rodil se je leta 1845 v Delemeriču pri Karlovcu. Po dovršenih pravoslovnih študijah je dosegel doktorat v Gradcu, nakar se je posvetil advokaturi. Leta 1883 je bil izvoljen v hrvatski sabor, kjer je bil zaradi svojih odločnih izjav mnogokrat izključen od seje. Leta 1904 ga je dal Khuen-Hedervary po orožniku vreči

Jaroslav Mácha:

Konec pesnika.

»Izborno!« so zakričali vsi gostje. »Recitacija! Živijo naš Karol Brstič!« In on je deklamiral svojo pesmico z žarečim usmevom.

Toda ko je prišel v vrstici: — in vedno le gorje rodim — — se mu je spodtaknil jezik, pozabil je dalje in ponavljaj mehanično: »rodim — — rodim — — rodim — —«

Zdenka, katera je upirala preje na njega oči z žarečo blaženostjo, se je sedaj zaihtela, toda dočasno se je še spomnila, da se to za njo ne spodobi in si je zakrila ušesa z rokama.

To je Karla še bolj zmešalo in za živega Boga se ni mogel spomniti, kako bi moral nadaljevati. Ponavljaj je torej vedno: »rodim — — rodim — — rodim — —«

»To je pa res težko rojstvo!« je zašepetal doktor Gizdalin gospodu Čakalu, toda tako glasno, da ga je slišal tudi Karol.

Debeli gospod Ležal se je vrtel nekaj časa nervozno na stolu, naenkrat je zarudel in z krikom »ta mi je dal« se je prevrnil pod mizo. Zadel ga je bil mrtvoud.

Nastal je hrup. Vsi navzoči so prbežali k njemu in ga močili, samo Karol je ostal na svojem mestu in kričal s skrčenimi pestmi, da bi prekričal druge. »Rodim — — rodim — — rodim — —!«

»Strela, prenehajte že s to budalostjo!« je zakričal nad njim gospod

Ovčica in mu zagrozil s pestjo.

Toda Karol je ponavljaj trmasto in jokaje:

»Toda, gospodje, saj jaz rodim, nova gorja rodim!«

Stari gospod s ščipalnikom, kateri ni bil preje Karlu predstavljen, je pristopil sedaj k njemu in mu rekel: »Pojdite z menoj! Se bova malo pogovorila!«

Ginjen od njegove prijaznosti, ga je Karol ubogal, dokončal pesem in mu jo ponovil še petkrat.

Ko je začel že šestič, ga je prerušil gospod s ščipalnikom z mahljajem roke in ga prosil, da bi mu deklamiral tudi druge svoje pesmi.

Potem je povpraševal po celi njegovi rodbini, če ni oče notoričen pijanec in če se ne pojavljajo v rodbini sledovi blaznosti.

»Vaše pesmi so krasne, toda nikdo jih ne zna oceniti,« je rekel h koncu Karlu, toda jaz vas razumem! Pojdite z menoj in doma mi jih zopet ponovite!

Za trenutek sta že stopala skupno v kočijo. Gospod s ščipalnikom je pomagal skrbno Karlu vstopiti, potem pa se mu je izgovoril: »Oprostite, jaz se na trenutek odstranim! Rečem samo kočijažu, da ne bi vozil počasi kakor pri pogrebu!«

In ko je pristopil h kočijažu mu je dal vizitko, na kateri je bilo napisano:

Dr. Julij Trottl,
ravnatelj zavoda za slaboumne
v Štefanovem.

In spodaj je bilo napisano z svin-

čnikom: »Peljite hitro, kakor bi udarjala strela! Peljemo nevarnega norca!«

III.

V hiši »poezije«, kakor jo je imenoval v duhu Karol, je bilo veselo. Kakor hitro so se tja pripeljali, so mu ostrigli sluge lase, ga oblekli v belo haljo, na glavo pa so mu položili lovorjev venec in ga odvedli k prijetnim gospodom, izmed katerih se mu je predstavil eden kot Voltaire, drugi kot Mickiewicz.

Oba dva velika pesnika sta poivrala njegov »Fantom« ter posadila Karla na poveznjen umivalnik, v roko sta mu dala smetišnico, na glavo pa sta mu ulivala umazano vodo, čemur pa Karol ni dobro razumel, toda bilo mu je prijetno.

Okoli njega so plesali in se mu klanjali kot kralju pesniku, nazadnje pa so se vsi poljubili.

Drugi dan je prišel po Karla oče, toda on je zamahnil z roko in rekel: »Apago satanas! Moje kraljestvo ni od tega sveta!«

Izjava.

Podpisani Miha Luževič, posestnik v Drešinjivasi pri Petrovčah, preklicujem vse žalitve, katere sem govoril o Antonu Koprivi, posestniku in gostilničarju v Arjivasi, se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe ter se zavezuje plačati vse tozadevne stroške.

Celje, dne 23. februarja 1923

M. Luževič.

Išče se

za malo obitelj (mati in sin) v Bjeľovaru **izobrazena sobarica**, ki je večča v govoru nemškega jezika. Ponudbe na Ebeaspanger d. d. Bjeľovar. 2-2

PORTLANDCEMENT
dobavlja 8-6
„GRADIVO“ trgovačko društvo
ZAGREB, Bogovičeva ulica br. 3.
Brzjavni: Gradivo. Telefon 555.

SALAME
prve vrste
nova roba
povsem zrela
se dobiva povsod!
I. hrv. tvornica salam, subega mesa in masti
M. Gavrilović
sinovi, d. d.
Petrinja.

Šivilje
za izdelovanje kravat se sprejmejo pri
Drago Cerlini,
industrija kravat
361 Celje, Glavni trg 17. 2-2

Jadranska banka

Beograd

Del. glavnica:
Din 60,000.000—Rezerva:
Din 30,000.000—

Podružnice:
Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

Amerikanski oddelek.

Naslov na brzjave: Jadranska.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

DEVIZE
NAKAZILAVALUTE
AKREDITIVI

SLAVENSKA BANKA D./D. PODRUŽNICA CELJE
Ljubljana • Zagreb • Beograd
Stanje vlog Kapital in rezerva K 1,000,000,000—
K 300,000,000—
VLOGE 5 1/2 % DNEVNO
večane 90 dni
VEČJE DALJE VEČANE VLOGE PO DOGOVORU